

The Holy See

INCARNATIONIS MYSTERIUM

II. János Pál pápa

a 2000. év Nagy Jubileumát meghirdető bullája

1998. november 29. II. János Pál pápa

Isten szolgáinak szolgája

úton a harmadik évezredbe

üdvözetét és apostoli áldását küldi¹. Isten Fia megtestesülésének misztériumára emelve figyelő tekintetét készül átlépni az Egyház a harmadik évezred küszöbét. Korábban soha nem éreztük annyira adósságunknak és kötelességünknek, mint most, hogy magunkénak valljuk az Apostol dicsőítő és hálaénekét: „Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket fönn az égben. Mert Őbenne választott ki minket a világ teremtése előtt, hogy szentek és szeplőtelenek legyünk előtte. Szeretéből eleve arra rendelt minket, hogy Jézus Krisztus által akarátának tetszése szerint fogadott fiaivá legyünk; hogy magasztaljuk fölséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában jóságosan megajándékozott minket. (...) Tudunkra adta ugyanis akarátának misztériumát, azt az előre elhatározott jóságos tervét, hogy elérkezik az idők teljessége, és Krisztusban mint főben újra egyesít mindent, ami a mennyben és a földön van.” (Ef 1,3-5; 9-10) E szavakból világosan látszik, hogy az üdvtörténet Jézus Krisztusban éri el csúcspontját és találja meg végső értelmét. Benne nyertünk „kegyelmet kegyelemre halmozva” (Jn 1,16); így vált lehetővé számunkra, hogy megbékéljünk az Atyával (vö. Róm 5,10; 2Kor 5,18). Jézus születése Betlehemben nem a régmúlthoz kötött esemény. Hiszen az Ő színe előtt zajlik az egész emberi történelem: jelenünket és a világ jövőjét az Ő jelenléte világítja meg. Ő az „élő” (Jel 1,18), „aki van, aki volt és aki eljön” (1,4). Előtte meg kell hajolnia minden térdnek a mennyben, a Földön és az alvilágban, és minden szájnak meg kell vallania, hogy Ő az Úr (vö. Fil 2,10-11). A Krisztussal való találkozásban fedezi föl minden ember saját életének misztériumát.^[1]Jézus az igazi újdonság, aki az emberiség minden várakozását fölülmúlja. Újdonsága örökre megmarad a történelem egymást követő korszakain át. Ezért Isten Fia megtestesülése és az üdvösség, melyet halálával és föltámadásával megvalósított, az igazi kritérium a történelmi valóság és minden olyan program megítéléséhez, mely azt tűzi ki célul, hogy emberibbé tegye az ember életét.² A 2000. év Nagy Jubileuma már a küszöbön áll. Első enciklikám, a Redemptor hominis óta mindig azzal az egyetlen szándékkal utaltam erre a dátumra, hogy fölkészítsem a szíveket: táruljanak ki a Lélek tevékenysége előtt.^[2] Ünnepi esemény lesz,

ami Rómában és a világszerte élő részegyházakban egyidejűleg fog megtörténni. Két középpontja lesz: az egyik az a város, melyben a Gondviselés akarata szerint Péter utódának széke áll, a másik a Szentföld, ahol Isten Fia emberségünket magára öltve Szűz Máriától emberként megszületett (vö. Lk 1,27). A Jubileumi Évet tehát Rómán kívül ugyanolyan ünnepélyességgel üljük meg azon a földön, melyet joggal nevezünk „szentnek”, mert látta Jézust e világra jönni és meghalni. Az ország, amelyben az első keresztény közösség alakult, az a hely, ahol az isteni kinyilatkoztatás találkozott az emberiséggel, az Ígéret Földje, mely meghatározó volt a zsidó nép történelmében, s melyet az Iszlám követői is tisztelnek. Bárcsak további lépést jelentene a jubileum a dialógus útján, míg egy napon valamennyien zsidók, keresztények és muszlimok békecsókot válthatunk Jereuzsálemben.[3] A Jubileumi Év része annak az erőteljes dialógusnak, melyet az üdvösség isteni pedagógiája folytat annak érdekében, hogy az embert megtérésre és bűnbánatra vezesse; a megtérés ugyanis a rehabilitáció útjának első lépése, és előfeltétele annak, hogy visszanyerjük azt, amit az ember a saját erővel képtelen elérni: Isten barátságát, kegyelmét, a természetfölötti, s ezért igazi életet, melyben végre beteljesedhetnek az ember legmélyebb vágyai. Az új évezredbe lépés arra bátorítja a keresztény közösséget, hogy miközben hirdeti Isten Országát, a hitben tekintsen előre az új horizontra. E különleges alkalomból fakad a kötelesség, hogy hűségesen és határozottan hivatkozzunk a II. Vatikáni Zsinat tanítására, mely az Egyház missziós elkötelezettségére új fényt derített és figyelembe vette az evangelizáció mai követelményeit. A zsinaton az Egyház tudatosította magában misztériumát és apostoli feladatait, melyeket az Úr bízott rá. Ennek tudata kötelezi a hívők közösségét arra, hogy a világban éljenek, tudván, hogy „a Krisztusban megújítandó és Isten családjává átalakítandó emberi közösség lelkévé és kovászává” kell válniuk.[4] Hogy e kötelezettségnek eleget tudjanak tenni, egységben kell maradniuk és gyarapodniuk kell a megélt kommunióban.[5] Az előttünk álló jubileumi események erős készletést jelentenek ebben az irányban. A hívők útját a harmadik évezred felé egyáltalán nem az a fáradtság jellemzi, ami a mögöttünk lévő 2000 évből fakadhatna; sokkal inkább erőt éreznek magukban, mert tudják, hogy az igazi világosságot kell vinniük a világba: Jézus Krisztust, az Urat. Ha az Egyház a Názáreti Jézust úgy hirdeti, mint igaz Istent és tökéletes embert, akkor minden ember előtt megnyitja a lehetőséget, hogy „istenivé” s ezáltal emberibbé váljék.[6] Ez az egyetlen út, melyen a világ fölfedezheti a magasztos meghívást és megélheti az Istentől eredő üdvösséget. 3. A Jubileumi Évet közvetlenül előkészítő években a Tertio millennio adveniente apostoli levelemmel összhangban[7] a helyi egyházak imádsággal, katekézissel és különféle lelkipásztori kezdeményezésekkel készülnek arra az időpontra, amely az egész Egyházat a kegyelem és a küldetés új korszakába vezeti be. A jubileum közelsége főleg azokban támaszt növekvő érdeklődést, akik jeleket keresnek, amelyek segíthetik őket, hogy fölismerjék Isten jelenlétét korunkban. A Nagy Jubileum előkészületi évei a Szentháromság jegyében folynak: Krisztus által a Szentlélekben az Atya Istenhez. A hit útjának kezdete és végső célja a Szentháromság misztériuma, amelyben majd saját szemünkkel szemléljük örökre Isten arcát. Miközben Isten megtestesülését ünnepeljük, tekintetünk önkéntelenül is a Szentháromság misztériumára irányul. A Názáreti Jézus, kinyilatkoztatván Istent, beteljesítette minden emberi szív Isten megismerésére irányuló benső vágyát. Mindaz, amit a teremtés a Teremtő keze által belényomott pecsétnyomatként őrzött, s amit az ószövetségi próféták ígéretként hirdettek, Krisztus

kinyilatkoztatásában véglegesen láthatóvá vált.^[8]Jézus föltárja Istennek, az „irgalmas és könyörületes” Atya (Jak 5,11) arcát, és a Szentlélek elküldésével kinyilatkoztatja a szeretet szentháromságos misztériumát. A Szentlélek Krisztus Lelke, aki az Egyházban és a történelemben működik: szüntelenül Őrá kell hallgatnunk, hogy fölismerhessük az új idők jeleit, és mindig ébren tudjuk tartani a hívők szívében a megdicsőült Úr visszatérésére való várakozást. A Szentévnék ezért különleges, szakadatlan dicsőítő énekké kell válnia a Szentháromságról, a Magasságbeli Istenről. Segítségünkre sietnek az egyháztanító Nazianzi Szent Gergely költői szavai: „Dicsőség az Atyának és a Fiúnak, a mindenség Királyának. Dicsőség a dicséretre méltó és legszentebb Léleknek. A Szentháromság egyetlen Isten, aki mindent teremtett és betöltött: az Eget mennyei lényekkel és a Földet földiekkel. A tengert, a folyókat és a forrásokat betöltötte vízi lényekkel, és mindent a Lelkével éltet, hogy minden teremtmény a maga módján dicsőítse Teremtőjét, egyetlen alapját az életben és a létben maradásnak. És mindennél jobban dicsőítse mindig az értelmes teremtmény mint nagy Királyt és jóságos Atyát.”^[9]4. Fejezze ki ez a himnusz a hálát a Szentháromságnak a Fiú megtestesüléséért mindazok részéről, akik egy keresztségben részesültek és ugyanazt a hitet vallják Jézus Krisztusban. A Jubileumi Év legyen a konkrét jele az útnak, amit a különböző keresztény Egyházak és egyházi közösségek hívei főként az utóbbi évtizedekben megtettek. A Szentlélekre figyelés tegyen képessé mindannyiunkat arra, hogy végre teljes közösségben tegyük láthatóvá a keresztségben nyert istengyermekség kegyelmét: tudniillik hogy valamennyien egy Atya gyermekei vagyunk. Az Apostol nem szégyelli ismételni a számunkra is kötelező intelmet: „Egy a Test és egy a Lélek, mint ahogy hivatástok is egy reményre szól. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség. Egy az Isten, mindnyájunk Atyja, aki mindennek fölötte áll, mindent áthat, és mindenben benne van.” (Ef 4,46) Ugyanez Szent Ireneusz szavaival élve: Nem tehetjük meg azt, hogy a világ előtt kiszikkadt föld képét nyújtsuk, hiszen Isten Szavát esőként megkaptuk az égből; de nem lehetünk azzá az egy kenyérré, amivé válnunk kell, ha megakadályozzuk, hogy a ránk árasztott vízzel megkelesszenek minket.^[10]Minden Jubileumi Év olyan, mint egy menyegzőre szóló meghívó. Mint a világon szétszórta élő egyházak és egyházi közösségek sietünk az előkészített ünnepre; hozzuk magunkkal, ami összeköt bennünket, és az egy Krisztusra irányuló tekintet segít abban, hogy higgyünk az egységben, ami a Szentlélek gyümölcse. Róma Püspöke mint Szent Péter utóda azért van itt, hogy megerősítse a jubileumi ünnepre szóló meghívást, hogy a keresztény hit központi misztériuma megjelenésének 2000. évfordulója a megbékélés útja és az igaz remény jele legyen mindazok számára, akik Krisztusra és az Ő Egyházára úgy tekintenek, mint „az Istennel való bensőséges egyesülés és az emberek egymás közti egységének” szentségére.^[11]5. A jubileum mily sok történeti esemény emlékét ébreszti föl bennünk! Gondolatban visszatérünk az 1300. évbe, amikor VIII. Bonifác pápa az egész római nép kívánságának megfelelően a történelem első Jubileumi Évét ünnepélyesen kikiáltotta. Fölelevenítve az ősi hagyományt, mely szerint mindazok, akik az örök városban a Szent Péter-bazilikát meglátogatják, „a bűnök bőséges elengedését” nyerik, ez alkalommal „minden bűn nemcsak teljes és bőséges, hanem a legteljesebb megbocsátását” ajándékozta.^[12] Attól kezdve az Egyház a Jubileumi Évet mindig a Krisztus teljessége felé vivő út jelentős szakaszaként ünnepelte. A történelem mutatja, hogy Isten népe milyen nagy lelkesedéssel élte meg mindig a Szent Éveket. Visszatérő lehetőséget látott benne arra, hogy Jézus megtérésre

szólító felhívását nagyon intenzíven érzékelje. Természetesen nem maradtak el a visszaélések és az értetlenségek sem, de ezeknél sokkal erősebb volt az igazi hit és a figyelmes szeretet megnyilvánulása. Kiemelkedő példa erre Néri Szent Fülöp, aki az 1550-ben tartott Jubileumi Év alkalmával életre hívta a „Caritas Romana” intézményét a Rómába érkező zarándokok baráti fogadására. A Jubileumi Évek megünnepléséből és a megtérés gyümölcseiből -- amit a megbocsátás kegyelme megszámlálhatatlan hívőben termett -- kiindulva a szentek hosszú történetét lehetne megírni. Pápaságom idején, 1983-ban abban az örömben volt részem, hogy rendkívüli Jubileumi Évet hirdethettem az emberi nem megváltásának 1950. évfordulója alkalmából. A misztérium, mely Jézus halálában és föltámadásában valósult meg, olyan eseménysor csúcspontja, mely Isten Fiának megtestesülésével kezdődött. Ezért a jelen jubileumot joggal tekinthetjük „Nagy Jubileumnak”, és az Egyház forró kívánsága, hogy karjaiba zárhasson minden hívőt, és a megbékélés örömét adhassa nekik. Az egész Egyházból a dicséret és a hála himnusza száll föl az Atyához, aki páratlan szeretetében úgy rendelkezett, hogy Krisztusban „a szentek polgártársai és Isten házanépe” (Ef 2,19) legyünk. E nagy ünnep alkalmával minden más vallás híveit, s azokat is, akik távol vannak az istenhittől, szeretettel meghívjuk, hogy vegyenek részt örömünkben. Mint az egyetlen emberi család fivérei és nővérei együtt lépjük át egy új évezred küszöbét, mely mindegyiküinktől elkötelezettséget és felelősséget vár. Nekünk, hívőknek a Jubileumi Év egyértelműen a Krisztus halálával és föltámadásával megvalósított megváltást jeleníti meg. E halál után senkit nem lehet kirekeszteni Isten szeretetéből (vö. Róm 8,21--39), hacsak a saját bűne ki nem rekeszti. Az irgalmasság kegyelme mindenkinek elébe megy, hogy mindazok, akik kiengesztelődtek, „élete által megszabadulhassanak” (Róm 5,10).6. Ezért elrendelem, hogy a 2000. év Nagy Jubileuma 1999. karácsony éjszakáján a Vatikáni Szent Péter-bazilika Szent Kapujának megnyitásával kezdődjék, amit néhány órával később követ a Jeruzsálemben és Betlehemben elvégzett megnyitási szertartás és a többi római pátriárkális bazilika szent kapujának megnyitása. A Falakon kívüli Szent Pál-bazilika szent kapujának megnyitása január 18-án a keresztények egységéért végzett imahét megnyitáskor történik, annak jeleként, hogy ezt a jubileumot egész különlegesen jellemzi az ökumenikus lelkület. Ezenfölül elrendelem a részegyházak számára, hogy a Jubileumi Évet Urunk születése napján a székesegyházban és a társ-székesegyházban a megyéspüspök által celebrált ünnepi szentmisében nyissák meg. A társ-székesegyházban a celebrálást a megyéspüspök rábíthatja egy teljhatalmú helyettesre. A vatikáni Szent Péter- és a pátriárkális bazilikák szent kapuinak megnyitási szertartását követve az egyes egyházmegyék Jubileumi Évkezdéséről „A Nagy Jubileum részegyházakban történő megünneplésének rituáléja” rendelkezik, mely szerint a következő liturgikus cselekményeket kell elvégezni: stációt kell tartani egy másik templomban, melyből körmenetben vonulnak a székesegyházhoz, az evangéliumos könyvet liturgikus keretek között kell fölemelni, és olvassanak föl néhány részletet e bullából. 1999 karácsonya legyen mindenki számára fénylő ünnepnap -- az isteni kegyelem és irgalmasság mély megtapasztalásának előjátéka --, melynek a Jubileumi Év lezárásáig kell tartania: 2001. január 6-ig, Urunk megjelenésének (Vízkereszt) ünnepéig. Minden hívő fogadja el az angyalok meghívását, akik szüntelenül hirdetik: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön béke és jóakarátú embereknek” (Lk 2,14). Így a karácsonyi idő a szent év lüktető szíve lesz, mely szétküldi az

Egyház életébe a Lélek ajándékainak teljességét az új evangelizáció javára.⁷ A Jubileumi Év tartalma a történelem folyamán egyre gazdagabb lett jelekben, melyek a keresztény nép hitét tanúsítják és élesztik jámborságát. E jelek között elsőként a zarándoklatot kell említenünk. A zarándoklat ugyanis az ember alaphelyzetére utal, aki szívesen tekinti útnak az életét. A születéstől a halálig minden ember homo viator, 'úton lévő ember'. A Szentírás sokszor tanúsítja a szokás fontosságát, mely szerint az emberek útra kelnek szent helyek felé. Szokás volt, hogy az izraelita elzarándokolt a városba, ahol a szövetség szekrényét őrizték, vagy ellátogatott Bét-Él (vö. Bír 20,18) szentélyébe, vagy Silóba, ahol Sámuel édesanyja, Anna imádsága meghallgatásra talált (vö. 1Sám 1,3). Jézus is szívesen alávetette magát a törvénynek, és fölment Máriával és Józseffel Jeruzsálemba, a szent városba (vö. Lk 2,41). Az Egyház története nem más, mint egy véget nem érő zarándoklat eleven naplója. Szent Péter és Pál városa, a Szentföld, a Boldogságos Szűz Mária és a szentek által megszentelt régi és új szentélyek vonzzák a hívők sokaságát, akik zarándoklatukkal erősítik jámborságukat. A zarándoklat kezdettől fogva jelentős esemény a hívők életében, s a különböző korokban különböző kulturális formákat öltött. Emlékeztet a hívőnek a Megváltó nyomában járt személyes útjára: aszketikus gyakorlatokra, az emberi gyöngeségek megbánására, s a szív megújulására való belső készségre. A virrasztás, böjt és imádság által a zarándok előbbre jut a keresztény tökéletesség útját, amennyiben azért fáradozik, hogy Isten kegyelmének segítségével „meglett emberré legyen és elérje a krisztusi teljességet” (Ef 4,13).⁸ A zarándoklat jeléhez kapcsolódik a szent kapu jele, melyet első alkalommal az 1423-ban tartott Jubileumi Évben a Lateráni bazilikában nyitottak meg. A bűnből a kegyelembe való átmenetre emlékeztet, melyre minden keresztény meghívást kapott. Jézus azért mondta: „Én vagyok az ajtó” (Jn 10,7), hogy kifejezze: senki nem mehet az Atyához, csak Ő általa. Ezzel Jézus bizonyítja, hogy egyedül Ő az Atyától küldött megváltó. Egyetlen bejárat van, mely az Istennel való közösségbe vezet: Jézus az üdvösség egyetlen és feltétlen útja. Egyedül Őrá érvényes maradéktalanul a Zsoltáros szava: „Ez az Úr kapuja, az igazak mennek be rajta” (118,20). Az ajtó emlékeztet a hívő ember felelősségére, mert a küszöböt kinek-kinek magának kell átlépnie. Átmenni ezen az ajtón azt jelenti, hogy megvalljuk: Jézus Krisztus az Úr, és megerősítjük belé vetett hitünket, hogy azt az életet éljük, melyet ő ajándékozott nekünk. Olyan személyes döntés ez, mely föltételezi a választás szabadságát, s az elszakadáshoz való bátorságot, annak tudatában, hogy az ember isteni életet nyer (vö. Mt 13,44-46). Ezzel a lelkülettel fog elsőként a Pápa 1999. december 24-éről 25-re virradó éjszaka átlépni a szent kapun. Miközben átlépi a küszöböt, föl fogja mutatni az Egyháznak és a világnak a szent Evangéliumot, az élet és remény forrását az előttünk álló harmadik évezred számára. A szent kapun át mely az évezred végének szimbóluma^[13] Krisztus mélyebben bevezet minket az Egyházba, mely az Ő teste és menyasszonya. Így megértjük, milyen jelentős Péter apostol utalása, amikor azt írja, hogy Krisztussal együtt mi is mint élő kövek épülünk föl lelki házzá, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat hozzunk Jézus Krisztus által (vö. 1Pt 2,5).⁹ Egy további, a hívőknek jól ismert jel a búcsú, a jubileumi események lényeges eleme. A búcsúban nyilvánul meg az Atya irgalmának teljessége, aki leginkább a bűnbocsánatban kifejeződő szeretetével mindenki elébe siet. Az Atyaisten megbocsátását a bűnbánat szentségében adja.^[14] A hívő ugyanis, aki tudva és akarva súlyos bűnt követ el, kizárja magát az Istennel való kegyelmi életből és a szentségből, melyre meghívást kapott. Az Egyház a

Krisztustól kapott teljhatalom alapján, tudniillik, hogy az Ő nevében megbocsássa a bűnöket (vö. Mt 16,19; Jn 20,23), Isten szeretetének élő jele, aki lehajol minden emberi gyöngesség fölé, hogy irgalmának karjaiban fölemelje. Igen, Egyháza szolgálata által árasztja Isten a világba irgalmasságát, azzal a drága ajándékkal, amit ősi hagyomány szerint „búcsú”-nak nevezünk. A bűnbánat szentsége a bűnösnek „új lehetőséget nyújt a megtérésre és a megigazulás kegyelmének visszanyerésére”,^[15] amit Krisztus áldozata tesz lehetővé. Így újra visszatérhet Isten életébe, s részesévé válik az Egyház életének. Amikor a hívő megvallja bűneit, valóban bocsánatot nyer, s az Atyával és az ő Egyházával való közösség visszanyerésének jeleként újra járulhat szentáldozáshoz. Az Egyház azonban kezdettől fogva mélységesen meg volt győződve arról, hogy az Istentől teljesen ingyen ajándékozott megbocsátást követnie kell az élet tényleges megváltoztatásának, a rossztól való egyre nagyobb szabadulásnak és a belső megújulásnak. A szentségi cselekménnyel együtt kell járnia az ember saját cselekményének, a bűntől való tényleges tisztulásnak, amit vezeklésnek nevezünk. A megbocsátás nem azt jelenti, hogy e személyes folyamat fölöslegessé válik, hanem épp ellenkezőleg, értelmessé teszi, hogy az ember elfogadja és magára vállalja. Az Istennel létrejött kiengesztelődés ugyanis nem zárja ki, hogy a bűn bizonyos következményei visszamaradjanak, melyektől még tisztulni kell. Épp e téren válik jelentőssé a búcsú, ami „az isteni irgalom teljes ajándékát” fejezi ki.^[16] A búcsú elengedi a bűnbánó bűnös azon bűneiért járó ideigtartó büntetését, melyekre már bocsánatot nyert. **10.** Mivel a bűn megsérti Isten szentségét és igazságosságát, és megveti a személyes barátságot, melyet Isten kínál föl az embernek, kettős következményt von maga után. Egyrészt ha súlyos bűnről van szó, kizár az Istennel való közösségből és az örök életből. A bűnbánó bűnösnek Isten a maga irgalmából megbocsátja a súlyos bűnöket és elengedi az értük járó „örök büntetést”. Ezenkívül „minden bűn, még a legkisebb is, a teremtményekhez való rendetlen ragaszkodással jár, ami szükségessé teszi a tisztulást, akár itt a földön, akár a halál után, az úgynevezett purgatóriumban (tisztító tűz, tisztítóhely). E tisztulás szabadít meg attól, amit „ideigtartó büntetésnek” nevezünk,^[17] ami engesztelés és eltörli mindazt, ami az Istennel és a testvérekkel való teljes közösség útjában áll. Másrészt a kinyilatkoztatás tanítja, hogy a keresztény nincs magára hagyva megtérése útján. Krisztusban és Krisztus által élete titokzatos kötelékkel kapcsolódik a misztikus test természetfölötti egységében a többi keresztény életéhez. Így a hívők között a lelki javak csodálatos cseréje valósul meg, minek következtében az egyik életszentsége javára válik a másoknak, mégpedig nagyobb mértékben, mint ahogy az egyik ember bűne árthat a másoknak. Vannak emberek, akik a szeretetnek, a szenvedésnek, a tisztaságnak és az igazságnak olyan nagyszerű példáját hagyták maguk után, ami vonzza és bátorítja a többieket. A „helyettesítés” reális valóság, s az egész Krisztus-misztérium ezen alapszik. Az Ő túláradó szeretete ment meg mindnyájukat. De Krisztus szeretetéhez tartozik az is, hogy nem kárhozzat passzív befogadásra, hanem bevon üdvözítő művébe, főként a szenvedésébe. Erről szól a Kolosszei levél ismert sora: „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik az Ő testének, az Egyháznak javára” (1,24). Csodálatosan kifejezi e mély valóságot a Jelenések könyvének az a helye is, ahol az Egyházzal mint hófehérbe öltözött menyasszonyról van szó. És Szent János azt mondja: „A fehér ruha a szentek igaz tetteit jelenti”(19,8). A szentek életében szövök a fehér ruhát, ami az örökkévalóság öltözéke. Minden Krisztustól származik, mivel azonban

mi az övéi vagyunk, mindenünk az Övé, s ezáltal üdvözítő erőt nyer. Ezt jelenti az „Egyház kincstára”, melyet a szentek jótettei töltenek meg. A búcsú elnyeréséért imádkozni azt jelenti, hogy belépünk e lelki közösségbe és egészen megnyílunk a többiek felé. Hiszen a lelki életet sem éli senki egyedül önmagának. S a lélek saját üdvösségének gondja csak akkor szabadul meg a félelemtől és az önzéstől, ha törődni kezd mások üdvösségével is. Ez a szentek közösségének valósága a „helyettesítő tevékenység” misztériuma és az imádságnak mint a Krisztussal és az Ő szentjeivel való egység útjának valósága. Krisztus magához emel minket, hogy vele együtt szöjünk meg az új emberi nem makulátlan ruháját, Krisztus jegyesének hófehér köntösét. A búcsúról szóló tanítás elsőként azt világítja meg, hogy „mily szomorú és keserves elfordulni az Úrtól és Istentől (vö. Jer 2,19). Amikor ugyanis a hívők búcsút nyerne, megértik, hogy saját erejükből nem lettek volna képesek jóvátenni a bajt, amit bűnükkel magukra és a közösségre hoztak; ez üdvös alázatosságra készíteti őket.”^[18] A szentek közössége, mely a hívőket Krisztussal és egymással összekapcsolja, arról is beszél, mennyire lehet segíteni másokat élőket és holtakat egyaránt, hogy egyre bensőségebb kapcsolatban legyenek a mennyei Atyával. E tanításra támaszkodva és az Egyház anyai szeretetét képviselve elrendelem, hogy minden hívő, ha megfelelően fölkészült, az egész Jubileumi Év folyamán bőszégesen részesülhet a búcsúk ajándékában, abban a formában, ahogy azt az e bullához mellékelte rendelkezés mondja (lásd a csatolt dekrétumot).¹¹

A mondott jelek a jubileumi ünneplés hagyományához tartoznak. Isten népe azonban éber lélekkel Isten irgalmának további jeleit is fölismerheti a Jubileumi Évben. Tertio millennio adveniente apostoli levelemben utaltam néhány ilyen jelre,^[19] melyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a jubileum rendkívüli kegyelmeit intenzívebben tudjuk átélni. Röviden fölsorolom őket. Ilyen elsőként az emlékezés megtisztításának jele: mindenkitől az alázat bátor cselekedetét igényli, tudniillik azoknak a vétségeknek a megbocsátását, melyeket a Krisztus nevét viselők követtek és követnek el. A Szent Év lényege szerint a megtérésre hívás ideje. A megtérés volt Jézus igehirdetésének első szava is, és sokatmondóan a hit készségéhez kapcsolódik: „Térjete meg és higgyetek az evangéliumnak!” (Mk 1,15). A parancsoló mód, amit Krisztus itt alkalmaz, annak tudatosításából fakad, hogy „betelt az idő” (uo.). Isten idejének beteljesedése a megtérésre szólító fölhívásba fordul át. A megtérés azonban a kegyelem gyümölcse. A Szentlélek készítet mindenkit arra, hogy „magába szálljon” és rájőjön, hogy vissza kell térnie az atyai házba (vö. Lk 15,17--20). A lelkiismeretvizsgálat tehát a személyes lét egyik legjelentősebb tevékenysége. Átala szembesül ugyanis minden ember a tulajdon életének valóságával, s fölfedezi, hogy cselekedetei mennyire eltávolodtak az eszménytől, amit maga elé tűzött. Az Egyház története az életszentség története. Az Újszövetség nyomatékosan megerősíti a megkeresztelt emberek következő sajátosságait: olyan mértékben „szentek,” amilyen mértékben elkülönülnek a gonosz hatalma alatt álló világtól, s átadják magukat az egy és igaz Isten imáadásának. Ez az életszentség nyilvánul meg az Egyház által szentté és boldoggá avatottak sokféle élettörténetében éppúgy, mint annak a férfiakból és nőkből álló, hatalmas seregnek az életében, melyet lehetetlen megszámolni (vö. Jel 7,9). Az ő életük az evangélium igazsága mellett tanúskodik, és a világ számára látható jelét adja a tökéletesség lehetőségének. Azt azonban be kell látnunk, hogy a történelem sok olyan eseményt is följegyzett, melyek a kereszténység ellen-tanúságai. A kötelék miatt, mely a titokzatos testben összekapcsol minket, mi magunk is hordozzuk az előttünk éltek bűneinek és tévedéseinek terhét,

akkor is, ha tetteikért nincs személyes felelősségünk és nem tudunk a szíveket egyedül ismerő Isten ítélőszéke előtt helyettük felelni. De mi magunk is, akik az Egyház fiai és leányai vagyunk, vétettünk, és akadályoztuk, hogy Krisztus menyasszonya teljes szépségében ragyogjon. A mi bűneink akadályozták a Szentlélek működését sok ember szívében. Hitünk gyöngesége sokakat közömbösségbe taszított és távol tartott a Krisztussal való igaz találkozástól. Mint Péter utóda sürgetem, hogy az Egyház az életszentségnek Urától kapott ajándékától megerősítve boruljon térdre Isten előtt az irgalmasság ezen évében, és kérjen bocsánatot gyermekei korábbi és jelenlegi bűneiért. Mindnyájan vétkeztek és Isten előtt senki sem mondhatja magát igaznak (vö. 1Kir 8,46). Őszintén ismételjük meg: „Vétkeztünk” (Jer 3,25), de bizonyosnak kell lennünk abban, hogy „ahol eláradt a bűn, ott túláradt a kegyelem” (Róm 5,20). Az ölelés, amit az Atya annak tartogat, aki bűnbánattal visszatér hozzá, lesz a jutalom a saját és mások bűneinek alázatos belátásáért; e belátás annak a mély köteléknek a tudatára támaszkodik, mely Krisztus titokzatos testének minden tagját egybeköti. Fölszólítom a keresztényeket, hogy vallják meg Isten és az emberek színe előtt ellenük elkövetett vétkeiket. Úgy kell ezt megtenniük, hogy semmi viszonzást nem várnak, s erőt egyedül Isten szeretetéből merítsenek, „mely kiáradt a szívünkbe” (Róm 5,5). Bizonyára lesznek olyanok, akik előítéletmentesen képesek lesznek elismerni, hogy a múltban és a jelenben gyakran történtek és történnek kirekesztések, igazságtalanságok és üldözések az Egyház fiaival és leányaival szemben. E Jubileumi Évben senki ki ne zárja magát az atyai ölelésből. Senki ne viselkedjen úgy, mint az idősebb testvér az evangéliumi példázatban, aki nem akart bemenni a házba, hogy részt vegyen az ünneplésben (vö. Lk 15,25-30). A megbocsátás fölötti örömeink erősebbnek és nagyobbak kell lennie minden bosszankodásnál. Ha ez megtörténik, a menyasszony abban a szépségben és életszentségben ragyog föl a világ szeme előtt, amit az Úr kegyelméből nyer. 2000 éve az Egyház az a jászol, melybe Mária fekteti Jézust, és minden nép imádására és szemlélődésére bízta. A menyasszony alázatossága még inkább ragyogtassa föl az általa őrzött és ünnepelt Eucharisztia fönségét és erejét. A konzekrált kenyér és bor színe alatt nyilatkoztatja ki a föltámadott és megdicsőült Jézus Krisztus mint a pogányok világossága (vö. Lk 2,32) megtestesülésének folyamatosságát. Elevenen és valóságosan közöttünk marad, hogy a hívőket testével és vérével táplálja. Tekintetünket határozottan a jövő felé kell fordítanunk. Az irgalmas Atya nem számítja be a bűnöket, melyeket valóban megbántunk (vö. Iz 38,17). Valami új valósul meg, és a megbocsátó szeretet elővételezi az új eget és új földet. A következő évezred keresztény tanúságtétele érdekében erősödjék a hit, növekedjék a remény és legyen egyre tevékenyebb a szeretet. **12.** Isten irgalmasságának ma egész különlegesen szükséges jele a szeretet, mely megnyitja a szemünket mások nyomorúságára, akik szegénységben a társadalom peremén élnek. Ez az állapot ma széles rétegeket érint, és a halál árnyékával borít be egész népeket. Az emberiség a rabszolgaságnak új és a múltból ismert formáknál kifinomultabb változataival találja magát szemben. Nagyon sok ember számára a szabadság tartalom nélküli, üres szó marad. Nem kevés nép, főként a legszegényebb nemzetek, olyan adósságteher alatt görnyednek, melyeknek visszafizetése gyakorlatilag lehetetlen. Teljesen világos, hogy a bármely nyelvű, fajú, nemzetiségű s vallású népek sikeres együttműködése nélkül lehetetlen igazi haladást megvalósítani. Meg kell szüntetni az elnyomás minden formáját, melyek az egyesek uralmát jelentik mások fölött: ilyen esetekben az igazságtalanság bűnéről van szó. Aki

csak arra törekszik, hogy itt a földön gyűjtsön kincseket (vö. Mt 6,19), nem Istenben gazdagodik (vö. Lk 12,21). Ezenkívül meg kell teremtenünk a nemzetközi szolidaritás és együttműködés új kultúráját, melyben mindenki főleg a gazdag országok és a magánvállalkozók felelősséget vállal egy olyan gazdasági modellért, mely minden embernek javára szolgál. Tovább nem odázható az óra, amikor a szegény Lázár is helyet foglalhat a dúsgazdag ember mellett, ugyanannak a lakomának részeseként, s nincs többé arra kényszerítve, hogy a gazdag asztaláról lehullott morzsákkal táplálkozzék (vö. Lk 16,1931). A kiáltó szegénység erőszak, bosszú és botrány forrása. Segítséget csak az igazságosság, s ezáltal a béke melletti tevékeny elkötelezettség hozhat. A Jubileumi Év továbbá fölhívás a szív megtérésére az életmód megváltoztatása által. Arra emlékeztet mindenkit, hogy sem a föld javait nem sajátíthatja ki istenként, sem az ember fölötti hatalmat nem követelheti abszolút módon, mert a föld Istené, és egyedül hozzá tartozik: „A föld az enyém, ti csak jövevények és vendégek vagytok nálam” (Lev 25,23). Bárcsak megérintené a kegyelem ezen éve azok szívét, akik kezükben tartják a népek sorsát!¹³ Maradandó, de mindmáig nagyon beszédes jel a keresztény szeretet igazsága mellett a vértanúk emlékezete. Tanúságtételüket nem szabad elfelejteni. Ők azok, akik az evangéliumot hirdették, amikor szeretetből odaadták életüket. A vértanúk, főként napjainkban, annak a nagyobb szeretetnek jelei, mely minden más értéket magában foglal. A vértanúk halála Krisztus kereszten elhangzott szavait visszhangozza: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek” (Lk 23,34). A hívő ember, aki keresztény hivatását mely a kinyilatkoztatás alapján magába zárja a vértanúság lehetőségét is komolyan vette, nem zárhatja ki ezt a lehetőséget élete horizontjáról. A Krisztus születése óta eltelt 2000 évre állandóan jellemző a vértanúk tanúságtétele. Immár végéhez közeledő évszázadunk elsősorban a nemzeti szocializmus, a kommunizmus, a faj- vagy népiirtás következményeként megszámlálhatatlan vértanút adott. Mindenféle társadalmi rétegből származó emberek szenvedtek a hitükért, amikor életükkel fizettek Krisztushoz és az Egyházhoz ragaszkodásukért, vagy bátran vállaltak hosszú évekig tartó fogságot és kirekesztettséget, de nem hajoltak meg olyan ideológia előtt, mely a kormányzásban kegyetlen diktatúrává vált. Pszichológiai szempontból a vértanúság a leghatásosabb bizonyíték a hit igazsága mellett, mely a legkegyetlenebb halálnak is emberi arcot tudott adni, és szépségét a legszörnyűbb üldözések közepette is meg tudta mutatni. A jövő Jubileumi Év kegyelmeitől eltelve lelkesebben tudjuk majd énekelni az Atyának a hála himnuszát: „Jeles mártírseregek magasztalnak tégedet.” Igen, azok seregéről van szó, akik „megmosták ruhájukat, és kifehéřítették a Bárány vérében” (Jel 7,14). Ezért kötődik az Egyház szerte a földön a vértanúk tanúságához, s kell őriznie gondosan emlékezetüket. Isten népe e minden életkorból, nyelvből és nemzetből származó, hiteles győzők példájától hitében megerősödve, bizalommal lépje át a harmadik évezred küszöbét. A hívők szívében a vértanúság fölötti csodálathoz kapcsolódják a vágy, hogy ha a körülmények úgy kívánnák, Isten kegyelmével követhessék példájukat.¹⁴ A jubileum öröme nem volna teljes, ha tekintetünk nem fordulna arra, aki az Atya iránti teljes engedelmisséggel világra szülte nekünk Isten Fiát. Mária számára Betlehemben jött el a „szülés ideje” (Lk 2,6); Szentlélekkel eltelve hozta világra az új teremtés Elsőszülöttét. A hivatásnak megfelelően, hogy Isten Anyja legyen, szűzi fogadásától kezdve teljességgel megélte anyaságát, és a Golgotán, a kereszttel alátalponozta meg. Ott, Krisztus csodálatos ajándékaként, az Egyháznak is Anyja lett, aki mindenkinek

megmutatja a Fiúhoz vezető utat. Mária, a Szűz olyan nő volt, aki tudott csöndben lenni, odahallgatni, és oda tudta adni magát az Atya kezébe. Azért mondja őt „boldognak” minden nemzedék, mert a Szentlélek által benne véghezvitt csodát föl tudta ismerni. A népek soha nem hagynak föl azzal, hogy az irgalmasság Anyját segítségül hívják, és mindig az ő oltalma alá futnak. Ő aki Fiával, Jézussal és férjével, Józseffel zarándokolt Isten szent templomába őrizze mindazok útját, akik ebben a Jubileumi Évben zarándokok lesznek. A következő hónapokban nagyon az ő közbenjárásába ajánlom a keresztény népet, hogy nyerje el az irgalmasság és a kegyelem teljességét, miközben a 2000. év is betelik azóta, hogy Megváltónk megszületett. Az Atyaistené legyen az Egyház dicsőítése a Szentlélekben a megváltás ajándékáért a mi Urunk Jézus Krisztusban most és mindörökké. *Kelt Rómában, Szent Péternél, november 29-én, az Úr 1998. esztendejében, Advent első vasárnapján, pápaságom 21. évében.* **II. János Pál**

pápa

Jegyzetek

[1] Vö. [GS 22](#). [2] Vö. 1. p.: AAS 71(1979), 258. [3] Vö. II. János Pál pápa: Redemptionis anno apostoli levél (1984. IV. 20): AAS 76 (1984), 627. [4] [GS 40](#). [5] Vö. II. János Pál pápa: [Tertio millennio adveniente](#) apostoli levél (1994. XI. 10.) 36. p. [6] Vö. [GS 41](#). [7] (39-54. p.) [8] Vö. [DV 2](#), 4. [9] Tanító költemény XXXI: PG 37,510. [10] Vö. Adversus haereses III,17: PG 7,930. [11] [LG 1](#). [12] Antiquorum habet bulla (1300. febr. 22.): Bullarium Romanum III/2, 94. [13] Vö. II. János Pál pápa: [Tertio millennio adveniente](#) apostoli levél (1994. XI. 10.) 33. p. [14] vö. II. János Pál pápa: [Reconciliatio et paenitentia](#) szinodus utáni levél (1984. dec. 2.), 2834: AAS 77 (1985) 25 273. [15] KEK 1446. [16] II. János Pál pápa: [Aperite portas Redemptori](#) bulla (1983. jan. 6.), 8. p.: AAS 75 (1983) 98. [17] KEK 1472. [18] VI. Pál pápa: [Indulgentiarum doctrina](#) ap. konstitúció, (1967. jan. 1.) 9. p.: AAS 59 (1967), 18. [19] Vö. 33, 37, 51. p.